

Štátna ochrana prírody SR
Správa NP Malá Fatra, Správa NP Veľká Fatra, Správa CHKO Kysuce,
Správa CHKO Strážovské vrchy

Ekovýchovný program BOCIAN

Ekovýchovný program BOCIAN je celoslovenský program Východoslovenského múzea v Košiciach, ktorý vstupuje už do svojho 18. ročníka. Program koordinuje Štátna ochrana prírody SR prostredníctvom svojich organizačných zložiek (správy národných parkov, správy chránených krajinných oblastí).

Stručne o programe

Správa NP Malá Fatra realizuje v tomto kalendárnom roku ekovýchovný program Bocian v spolupráci so Správou NP Veľká Fatra, Správou CHKO Kysuce a Správou CHKO Strážovské vrchy. Do programu sa teda môžu zapojiť aj školy v ich územnej pôsobnosti. **Regionálne vyhodnotenie sa uskutoční dňa 23.10.2019 v Krajskej knižnici v Žiline.** Realizovať sa bude formou „konferencie“ a prezentovať svoju prácu budú kolektívy, ktoré odovzdajú plagát „Žiadosť bociana bieleho o prechodný pobyt“. Doprava na vyhodnotenie je na náklady školy.

Pre koho je program určený?

Program je určený pre kolektívy žiakov a študentov škôl v mestách a obciach s **aktívnym hniezdom bociana**. Zoznam škôl v obciach s hniezdom bociana je v **prílohe č.1**.

Čo je úlohou programu?

Hlavnou úlohou programu je vypracovanie plagátu formátu A0, alebo A1 s **názvom „Žiadosť bociana bieleho o prechodný pobyt“**. Plagát je koláž vypracovaných čiastkových úloh, ktoré budú kolektívy postupne riešiť. *Každý kolektív / trieda spracuje jeden plagát.* Úlohou je spolu 12. Rieši sa napríklad obsadenie a výsledok hniezdenia, história hniezda, vzťah občanov k hniezdiacim bocianom a podobne.

Nie všetky úlohy sú povinné, ak si s niektorými neviete dať rady, môžete ich vynechať. Dôležitý je najmä priebeh hniezdenia. Presný popis úloh je súčasťou metodického príručky, ktorú dostanú prihlásené školy, či kolektívy. Vydanie metodického materiálu finančne podporila Lichtenštajnská nadácia CICONIA a Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko. Na spracovaní sa podieľala ZO SZOPK Bocian a Východoslovenské múzeum v Košiciach.

Stručne o náležitostiach žiadosti:

1. Výkaz o pobyte bociana vo vašej obci. V hniezdnej sezóne sa zaznamenávajú všetky dôležité udalosti – prilet, párenie, znášku, sedenie, liahnutie, výchovu i odlet bocianov.
2. Preukaz. Opis bociana z literatúry alebo vlastného pozorovania.
3. Rodný list. Ak sa na hniezde nachádza krúžkom označený bocian, po odčítaní údajov z krúžku vieme o jeho pôvode i veku. Ak je bez krúžku, jeho pôvod zostane neznámy.
4. Fotografia. Prajeme si, aby to bola fotografia „vášho“ bociana a vo všetkých prílohách k žiadosti boli fotografie zhotovené tvorcami žiadosti (nie prevzaté z internetu).

5. List vlastníctva hniezda. Žiaci sa pokúsia získať z literatúry, z obecnej kroniky, či od starých ľudí údaje o histórii hniezda v obci.
6. Súhlas s prihlásením k pobytu. Žiaci môžu zrealizovať anketu s občanmi (návrh otázok je súčasťou metodického materiálu). Taktiež môžu osloviť starostu obce, majiteľov stanovišťa hniezda, či blízkych susedov a získať aj ich súhlas k hniezdeniu.
7. Rozpis aktivít bociana počas dňa (Povolenie k pracovnej činnosti). Žiaci pozorujú hniezdo aspoň jeden deň a zaznamenávajú si akú činnosť počas tohto dňa bocian vykonával. Rozpis jeho aktivít priložia k žiadosti.
8. Potvrdenie o bezúhonnosti. Žiaci napíšu krátku správu o existencii hniezda a prítomnosti bociana vo vašej obci. Zavesia ju na facebookovú stránku Bociany alebo internetovú stránku obce a samozrejme aj na žiadosť k pobytu. Priložia fotografiu hniezda s okolím.
- 9.-10. Umelecká či literárna tvorba autorov s motívom bociana, ktorá bude súčasťou plagátu.
11. Žiaci sa stanú ochrancami bocianov.
12. Ochranný čin pre bociana. Ak žiaci vykonajú niečo, čo si myslia, že prispeje k ochrane bocianov, priložia to k žiadosti (napr. poriadok pod hniezdom a i.)

Pri spracovaní úloh sa môžete s akýmikoľvek otázkami obrátiť na Správu NP Malá Fatra, kontakt nájdete v závere dokumentu. V priloženej fotogalérii nájdete plagáty z minulého roka, ktoré spracovali školy v územnej pôsobnosti Správy NP Malá Fatra. Ďalšie plagáty na inšpiráciu nájdete na stránke - <http://npmalafatra.sopsr.sk/sprava-np/skola-ochrany-prirody/bocian/>

Vypracované plagáty budú zaradené do celoslovenského on-line internetového hlasovania, rovnako ako v roku 2017 a 2018.

Kolektív žiakov víťazného plagátu **bude odmenený terénnym programom, alebo sprievodom** (po dohode s pracovníkom príslušnej správy chráneného územia, pod ktorú škola spadá), drobnými vecnými cenami a diplomom. Doprava na terénny program alebo exkurziu je na náklady školy.

Pozn. Ak ste aj plagát spracovali v predchádzajúcich rokoch, môžete ho opätovne vypracovať, v každom roku môže byť priebeh hniezdenia iný. Úlohy, ktoré sa opakujú (tie, ktoré sa týkajú napríklad histórie hniezdenia), môžete dať na plagát tie isté. Anketu s občanmi môžete napríklad zopakovať, aby ste sa presvedčili, či a ako zmenili názory na bociana oproti minulému roku, a pod.

Dôležité termíny

Svoju účasť na programe nahláste do 30.5.2019 regionálnemu koordinátorovi. Keďže sa zaznamenáva aj odlet bociana na zimoviská, termín na odovzdanie plagátov je až **v nasledujúcom školskom roku - 15.10.2019.** Plagáty sa odovzdávajú Správe NP Malá Fatra (poštou, osobne).

Čo ak vo vašej obci/meste bocian nehniezdi? Môžu sa zapojiť aj materské školy?

krajská
knižnica
v žiline

Kolektívy žiakov škôl v obciach a mestách, kde bociany nehniezdia, alebo hniezdo nie je aktívne, a kolektívy detí z materských škôl sa môžu zapojiť do umeleckej, literárnej a výtvarnej tvorby na tému „Bocian“. Práce budú vystavené v Krajskej knižnici v Žiline. **Termín na odovzdanie týchto prác je 15.10.2019 do Krajskej knižnice v Žiline.** Práce môžete začať do knižnice nosiť osobne, alebo poslať poštou od septembra 2019, obálku označte heslom „Bocian 2019.“

Kontaktná osoba: Miloš Zvrškovec, deti@krajaskniznicazilina.sk
Tešíme sa na vaše výtvary.

Kontakty:

Všetky otázky týkajúce sa ekovýchového programu, metodiky a pomoci pri spracovaní úloh, konzultácie, odovzdanie plagátov a podobne, BEZ OHĽADU NA ÚZEMNÚ PRISLUŠNOSŤ.

Gabriela Kalašová – regionálny koordinátor programu „Bocian“

Správa NP Malá Fatra, Škola ochrany prírody, ul. Hrnčiarska 197, 013 03 Varín

Tel: 041/507 14 13, mob: +421 911 011 426

mail: gabriela.kalasova@sopsr.sk

web: www.npmalafatra.sk

V prípade záujmu o besedu, či prednášku, kontaktujte prosím, **pracovníka príslušného chráneného územia**, kontakt v tabuľke v prílohe č. 1

V prípade, že chcete nahlásiť závažné udalosti na hniezde, ako napríklad vypadnutie mláďaťa, neočakávané opustenie hniezda, zraneného bociana a podobne, **kontaktujte pracovníka príslušného chráneného územia**, kontakt v tabuľke v prílohe č. 1

Príloha č. 1 - Zoznam škôl v obciach s hniezdom bociana bieleho

Škola	Mesto/Obec s hniezdom bociana bieleho	Územná príslušnosť	Kontaktná osoba (prednášky, besedy, závažné udalosti na hniezde)
ZŠ s MŠ v Kotešovej	Kotešová	CHKO Strážovské vrchy	Mgr. Martina Pepichová, tel.č.: 0911 011 401
ZŠ Bytča, Ulica Mieru	Bytča	CHKO Strážovské vrchy	Mgr. Martina Pepichová, tel.č.: 0911 011 401
ZŠ Bytča, E. Lániho	Bytča	CHKO Strážovské vrchy	Mgr. Martina Pepichová, tel.č.: 0911 011 401
MŠ Maršová - Rašov	Maršová - Rašov	CHKO Strážovské vrchy	Mgr. Martina Pepichová tel.č.: 0911 011 401
Cirkevná ZŠ Jána Palárika, Raková	Raková	CHKO Kysuce	RNDr. Peter Drengubiak tel.č.: 0903 298 429
ZŠ Kysucký Lieskovec	Kysucký Lieskovec	CHKO Kysuce	RNDr. Peter Drengubiak tel.č.: 0903 298 429
ZŠ s MŠ Ondreja Štefku, Varín	Mojš	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ s MŠ, Ulica sv. Gorazda, Žilina	Mojš	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ s MŠ Dolný Hričov	Dolný Hričov	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ s MŠ Hôrky pri Žiline	Hôrky, Brezany	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ Turie	Turie	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ Lipová, Rajec	Rajec	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
Katolícka spojená škola, Rajec	Rajec	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ Rajecké Teplice	Rajecké Teplice - Poluvsie	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ Stránske	Rajecké Teplice - Poluvsie	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
MŠ Veličná	Veličná	NP Malá Fatra	Ing. Gabriela Kalašová tel.č.: 0911 011 426
ZŠ Hany Zelinovej, Vrútky	Vrútky	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 145
Spojená škola, Vrútky	Vrútky	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 146
ZŠ Turany	Turany	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 147
ZŠ Krpeľany	Krpeľany	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 148
ZŠ SNP Sučany	Sučany	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 149
ZŠ Košťany nad Turcom	Košťany nad Turcom	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 150
ZŠ Benice	Príbovce	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 151
ZŠ Dražkovce	Dražkovce	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 152
ZŠ Žabokreky	Žabokreky	NP Veľká Fatra	Ing. Juraj Žiak, tel.č.: 0911 390 153

Príloha č. 2

Fotogaléria plagátov „Žiadosť bociana bieleho o prechodný pobyt“ z roku 2017

ZŠ s MŠ O. Štefku, Varín, p. učiteľka Mgr. Zuzana Synáková, PhD., 14 žiaci biologického krúžku

ZŠ Lipová, Rajec, p. učiteľka Ing. Martina Fraštišová, 7 žiaci z krúžku mladých prírodovedcov